

**HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE**  
**despre controlul constituționalității Legii nr. 24-XIV**  
**din 21 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la**  
**Guvern", Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.**  
**611-II din 22 mai 1998 "Privind promulgarea Legii pentru**  
**modificarea Legii cu privire la Guvern"\* și Legii nr.**  
**32-XIV din 28 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu**  
**privire la Guvern"\*\***

**Nr.11 din 11.03.99**

*Monitorul Oficial al R.Moldova nr.27-28/20 din 23.03.1999*

\* \* \*

---

\* M.O. nr. 47-48 din 27 mai 1998, art. 345-346.

\*\* M.O. nr. 54-55 din 18 iunie 1998, art. 379-380.

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte

Nicolae CHISEEV - judecător

Mihai COTOROBAI - judecător

Constantin LOZOVANU - judecător-raportor

Gheorghe SUSARENCO - judecător

cu participarea grefierului Tatiana Berladean, deputatului în Parlament Victor Cecan, președintele Comisiei pentru control și petiții, autorul sesizării, reprezentantului Parlamentului Ion Creangă, șef al sectorului pentru legătura cu autoritățile publice în Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, reprezentantului Președintelui Republicii Moldova Alexandru Ohotnicov, șef-adjunct al serviciului acte ale Președintelui Republicii Moldova, reprezentantului Guvernului Ala Popescu, șefa Direcției juridice și probleme speciale a Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, conducându-se după art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității Legii nr. 24-XIV din 21 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern", Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 611-II din 22 mai 1998 "Privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii cu privire la Guvern" și Legii nr. 32-XIV din 28 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului Victor Cecan, prezentată în conformitate cu art. 24 și 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, acceptată pentru examinare în fond prin decizia Curții Constituționale din 9 iulie 1998.

În procesul examinării preliminare au fost solicitate puncte de vedere Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului și Guvernului.

Analizând materialele dosarului, audiind informația judecătorului-raportor, argumentele și explicațiile autorului sesizării, reprezentanților Președintelui, Parlamentului și Guvernului,

Curtea Constituțională

a constatat:

Deputatul Victor Cecan, în sesizarea depusă la 1 iunie 1998, solicită controlul constituționalității Legii nr. 24-XIV din 21 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern" și Decretului Președintelui Republicii Moldovanr. 611-II din 22 mai 1998 "Privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii cu privire la Guvern" (în continuare Legea nr. 24-XIV și Decretul nr. 611-II), care, după părerea sa, nu corespund dispozițiilor constituționale. în motivarea sesizării el invocă următoarele argumente:

a) proiectul Legii nr. 24-XIV, nefiind examinat de Guvern în ședință ordinară, încălcându-se prevederile art. 73, 96, 98 și 102 din Constituție, a fost înaintat spre examinare și aprobare Parlamentului cu

o scrisoare de însoțire, semnată de candidatul pentru funcția de Prim-ministru, care, în temeiul dispozițiilor constituționale, nu este subiect cu drept de inițiativă legislativă. Procedura legală impunea în această situație emiterea unei hotărâri a Guvernului, care trebuia să fie contrasemnata de ministrul justiției;

b) prin Legea nr. 24-XIV a fost modificat art. 24 din Legea Republicii Moldova cu privire la Guvern nr. 64-XII din 31 mai 1990\* (în continuare Legea cu privire la Guvern) care, în baza art. 72 alin.(3) lit.d) din Constituție, este o lege organică. Întrucât Legea nr. 24-XIV a fost adoptată cu încălcarea procedurii prevăzute pentru legile organice, ea nu poate modifica legea anterioară (dispozițiile referitoare la înființarea și încetarea activității unor organe centrale de specialitate);

-----  
\* Vestile nr.8, 1990, art. 191.

c) legea sus-numită, stabilind organele centrale de specialitate, nu a prevăzut în structura Guvernului funcția de prim-viceprim-ministru, ceea ce constituie o încălcare a art. 97 din Constituție.

În ședința plenară a Curții Constituționale din 28 ianuarie 1999 autorul sesizării a avansat un demers, acceptat de Curtea Constituțională, prin care a solicitat exercitarea controlului constituționalității Legii nr. 32-XIV din 28 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern" (în continuare Legea nr. 32-XIV). Autorul a expus următoarele considerente pentru care contestă legea citată:

a) legislativul a examinat Legea nr. 32-XIV în prima și în a doua lectură în aceeași zi, 28 mai 1998, prin aceasta încălcând prevederile cap. 2 titlul II din Regulamentul Parlamentului\*\* ;

-----  
\*\* Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 (M.O. nr. 81-82 din 19 decembrie 1996, art. 765).

b) proiectul de lege propus de Guvern prevedea crearea unei funcții noi - ministru pentru misiuni speciale (art. 32). Amendamentul propus în lectura a doua de a exclude art. 32 din proiectul de lege nu a întrunit numărul necesar de voturi. Prin urmare, Parlamentul nu a fost în drept să excludă art. 32, prevăzut în proiect, din textul legii publicate în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova";

c) articolul V din Legea nr. 32-XIV statuează că legea intră în vigoare la data adoptării, această prevedere fiind contrară dispozițiilor constituționale.

Astfel, în opinia autorului sesizării, la adoptarea Legii nr. 32-XIV au fost încălcate dispozițiile art. 64 alin. (1), art. 72 alin. (3) lit. c), art. 74 alin. (1) și art. 76 din Constituție.

Examinînd dosarul în cauză, Curtea Constituțională relevă că Parlamentul, la 21 mai 1998, a adoptat Legea nr. 24-XIV "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern", care a fost promulgată prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 611-II din 22 mai 1998 "Privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii cu privire la Guvern". Iar la 28 mai 1998 Parlamentul a adoptat Legea nr. 32-XIV, care a modificat art. 24 din Legea cu privire la Guvern și a abrogat, prin art. IV, Legea nr. 24-XIV, care constituie obiectul sesizării.

După cum prevede art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită la sesizare controlul constituționalității legilor adoptate de Parlament, care la momentul respectiv sînt în vigoare. Nu pot fi supuse unui astfel de control actele normative abrogate. Pentru motivul arătat, Curtea Constituțională, în baza dispozițiilor art. 60 lit.d) din Codul jurisdicției constituționale, consideră necesar de a sista procesul în partea referitoare la controlul constituționalității Legii nr. 24-XIV.

Referitor la cererea autorului sesizării de a declara neconstituțional Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 611-II din 22 mai 1998 "Privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii cu

privire la Guvern", Curtea Constituțională menționează că promulgarea unei legi de către Președintele Republicii Moldova, în condițiile cerute de art. 93 din Constituție, este un act ce atestă existența legii și impune autorităților publice respectarea și supravegherea executării ei. Odată cu abrogarea, în condițiile prevăzute de Constituție, a legii promulgate de Președintele Republicii Moldova, își pierde valoarea juridică și Decretul Președintelui privind promulgarea acestei legi, care, implicit, presupune existența legii și este o parte componentă a ei. Astfel abrogarea unei legi nu atrage după sine necesitatea emiterii de către Președinte a unui act juridic de anulare a decretului despre promulgarea legii abrogate.

Curtea Constituțională constată că și în această parte se impune sistarea procesului.

În privința Legii nr. 32-XIV, Curtea Constituțională reține următoarele.

Regulamentul Parlamentului conține dispoziții privind organizarea internă a legislativului, limitele competenței sale, principiile generale de funcționare. După cum a menționat Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr. 27 din 13 octombrie 1997\* , regulamentul nu poate cuprinde reguli procedurale ce ar afecta realizarea principiilor constituționale.

-----  
\* Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 13 octombrie 1997 "Privind controlul constituționalității dispozițiilor art. 73 alin. (4), art. 74 și art. 75 ale Regulamentului Parlamentului Republicii Moldova" (M.O. nr. 74-75 din 13 noiembrie 1997, art. 29).

**Articolul 59** din Regulamentul Parlamentului dispune că proiectele de legi, înscrise pe ordinea de zi a ședinței, se dezbat, de regulă, în două lecturi (alin. 1), iar proiectele de legi organice se adoptă numai după dezbaterile lor în a doua lectură (alin. 3). E de menționat că, potrivit procedurii legislative, proiectele de legi nu pot fi incluse în ordinea de zi decât după 15 zile de lucru (art. 45 alin. (2), iar dezbaterile lor în lectura a doua va avea loc în termen de 45 zile din momentul aprobării în prima lectură (art. 64 alin. (7)). Regulamentul prevede și posibilitatea adoptării actelor normative conform unei proceduri legislative speciale, care poate fi stabilită, la propunerea Președintelui, de către legislativ prin vot (art. 69).

Din stenograma ședinței Parlamentului din 28 mai 1998 reiese că la propunerea președintelui ședinței hotărârea de a examina proiectul de lege conform procedurii stipulate în art. 69 din Regulament a fost adoptată cu votul a 53 deputați (fila 43), specificându-se că dezbaterile pe marginea proiectului de lege în prima și în a doua lectură vor avea loc în aceeași zi.

În ceea ce privește art. 2 din proiectul de lege, ce prevedea completarea Legii cu privire la Guvern cu art. 32 (crearea unei funcții noi - ministru pentru misiuni speciale), Parlamentul a votat amendamentul privind excluderea acestui articol din proiectul de lege.

Curtea Constituțională nu poate reține argumentul autorului sesizării, potrivit căruia deputații nu au votat excluderea art. 32 din proiectul de lege. Din stenograma ședinței din 28 mai 1998 este evident că pentru această propunere au votat 51 din 84 deputați prezenți (fila 59), ceea ce constituie majoritatea deputaților prezenți. Asupra acestei probleme Curtea Constituțională s-a pronunțat în Hotărârea nr. 26 din 13 octombrie 1997\*\* , menționând că "proiectul de lege organică în prima lectură sau în lecturile ulterioare se aprobă prin hotărârea Parlamentului cu votul majorității deputaților prezenți la ședință".

-----  
\*\* Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 13 octombrie 1997 "Cu privire la interpretarea art. 74 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova" (M.O. nr. 72-73 din 6 noiembrie 1997, art. 28).

În consecință, Curtea constată că Parlamentul, în cadrul dezbaterilor și adoptării Legii nr. 32-XIV, nu a încălcat procedura

legislativă și procedura de vot. În acest sens activitatea Parlamentului este conformă principiilor și regulilor enunțate în art. 64 alin. (1), art. 72 alin. (3) lit. c) și art. 74 alin. (1) din Constituție.

Însă art. V din Legea nr. 32-XIV contravine dispozițiilor art. 76 din Constituție. În Hotărîrea nr. 32 din 29 octombrie 1998\*\*\*, Curtea Constituțională a relevat că o lege adoptată nu poate intra în vigoare decît la data publicării sau la data prevăzută în textul ei, însă "data intrării în vigoare a legii, prevăzută în textul ei, nu poate precede data publicării acesteia". Aceste reguli nu au fost respectate, prin urmare, art. V din Legea nr. 32-XIV este neconstituțional.

-----  
\*\*\* Hotărîrea Curții Constituționale nr. 32 din 29 octombrie 1998 "Privind interpretarea art. 76 din Constituția Republicii Moldova "Intrarea în vigoare a legii" (M.O. nr. 100-102 din 12 noiembrie 1998, art. 42).

În baza celor menționate și conducîndu-se de art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 60 lit. d), art. 61, 62 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Recunoaște constituțională Legea nr. 32-XIV din 28 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern", cu excepția articolului V.

2. Declară neconstituțional art. V din Legea nr. 32-XIV din 28 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern".

3. Sistează procesul privind controlul constituționalității Legii nr. 24-XIV din 21 mai 1998 "Pentru modificarea Legii cu privire la Guvern" și Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 611-II din 22 mai 1998 "Privind promulgarea Legii pentru modificarea Legii cu privire la Guvern".

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE  
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 11 martie 1999.  
Nr. 11.